

FOTO: CATA PORTIN

Våldsestetiken försvann. I början av 2000-talet tröttnade filmregissörerna på excesser. Till och med Quentin Tarantino sökte nya uttrycksformer, säger Pekka Lanerva, konstnärlig chef för filmfestivalen Kärlek & Anarki. ● Sidan 18

på politiska
kohandel är
folket som skul-
le vara betjänta
av de bästa på
varje post i den
offentliga
förvaltningen.

Tommy Westerlund skriver
ledare om politiska utnämningar
● Sidan 16

**Irma har drivit
reportrar att
ta stora risker**

● Sidan 10

Sport

**Signeul tog
ut sitt första
landslag**

Färskas förbundskaptenen för Finlands fotbollsdamer Anna Signeul ser ivrigt framemot att börja jobba med sitt nya lag som denna vecka inleder sina VM-kvalförberedelser i Portugal.

● Sidan 12

001321-17-37
★★★

17037

6 414880 013212

Dags att köpa? Ring Heidi! 050 421 0905.

HBL

Kultur

SCEN KONST
SAMHÄLLE NÖJE
LITTERATUR
FILM & TV MUSIK

Film är större än livet

Festival Filmfesten började som en alternativ filmvecka i slutet av det bubblande 1980-talet. I år fyller Kärlek & Anarki trettio år och har utvecklats till Finlands största filmfestival.

Anekdoterna är färgstarka i den jubileumsbok om Kärlek & Anarki som utkom för ett par veckor sedan (**Kalle Kinnunen** och **Lauri Lehtinen**: *30 vuotta rakkautta ja anarkiaa*, Like). Nostalgiska minnen av hur en grupp filmentusiaster vågade ta chansen att presentera film som inte visades på den tidens biografer varvas med lustiga historier om gästande divor, bland annat den arrogante, haschrökande **Hanif Kureishi**.

Initiativet till den första festivalen togs av Kulturföreningen Image

” Filmbranschen kämpar alltid mot tabun. I år var det Orcarsvinnaren *Moonlight* som lyckades krossa ett hinder.

Pekka Lanerva
konstnärlig chef för
festivalen Kärlek & Anarki

1990-talets sexfilmer som nästan alla presenterade sex ur ett hbtq-perspektiv.

Hur har synen på sex och våld på film förändrats under 2000-talet?

– På samma sätt som den trend som filmerna avspeglar. I början av 2000-talet övergav filmmakarna våldsetetiken. Till och med Tarantino tröttnade.

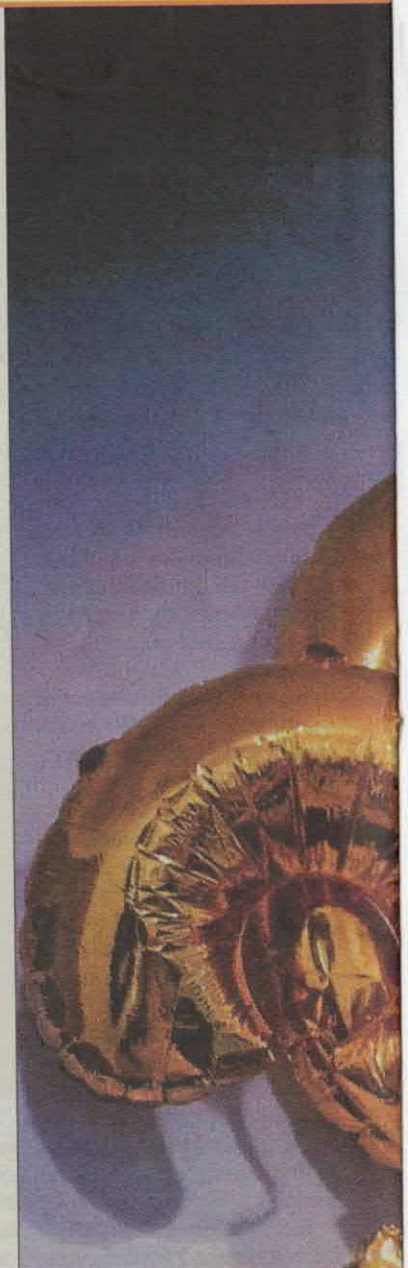
– Filmbranschen kämpar alltid mot tabun. I år var det Oscarsvinnaren *Moonlight* som lyckades krossa ett hinder.

de inte behöver posera i galautstyrel på röda mattan.

Önskeregissörerna då? De som tackar nej trots stående inbjudan.

– Jag hade gärna sett några lyskraftiga amerikanska regissörer i Helsingfors. – sådana som **David Lynch**, **Richard Linklater** eller **Gus Van Sant**, säger Lanerva.

– Oturligt nog konkurrerar vi om namnkunniga stjärnor med stora filmfestivaler som de i Toronto och Venedig som arrangeras ungefär samtidigt som Kärlek & Anarki.

1988. Evenemanget doptes efter **Lina Wertmüllers** film *d'amore et d'anarchia*. Senare förklarade en av de pådrivande krafterna, **Mika Silta**, vad begreppet står för:

"För en del är filmer industri, för andra ett språk men för oss står de för kärlek och anarki" menade Silta. I en artikel i Image förtydligade han sig med att "Kärlekens anarki har inget med politiskt korrekta filmer att göra".

Den första festivalen uppmärksammades bland annat för att ingen av de filmer som visades var registrerad av en heterosexuell man. Senare kom filmer med uttalad våldsetetik att väcka debatt och adjektivet "skandalös" blev populärt på tal om Kärlek & Anarki.

- Synsättet var smalt och delvis var det vårt eget fel. Vi utnyttjade ofentligheten och hade diverse tricks för oss, minns **Pekka Lanerva**.

Pekka Lanerva kom med inför andra upplagan av Kärlek & Anarki i november 1989. Sedan dess har

han ingått i organisationen och är numera chef för Helsinki International Film Festival. Därmed är Lanerva högste ansvarige för två filmfestivaler - Kärlek & Anarki och den något mindre Season Film Fest som arrangeras på våren.

På 1980- och 1990-talen övervakades filmerna av den statliga filmgranskningsbyrån. Kärlek & Anarki blev berömd bland annat för att festivalen introducerade regissörer med filmer som hade en åldersgräns på 18 år, på grund av att de ansågs så våldsamma.

Bland dem fanns flera asiatiska regissörer. Samt **Quentin Tarantino** som försökte förena blod och våld med höga ambitioner.

Detta chockerade en del, andra var positiva. Detsamma gällde

inga röda mattor
Hanif Kureishi hade en dålig dag när han gästade Kärlek & Anarki. I boken minns några av de intervjuade Kureishis dåliga humör och irritation över att det var för lite ös i Helsingfors men Pekka Lanerva är inte lika kallsinnig.

- Till slut gjorde Kureishi det vi förväntade oss, säger Lanerva.

Andra av filmens storheter har varit upprymda över mottagandet. En av dem är fransmannen **Jacques Audiard** som charmade det fullsatta Bio Rex efter att hans film *Rust and Bone* hade visats.

Numera vågar och vill festivalpubliken ställa frågor men för bara några år sedan hände det att salongen satt moltyst inför en regissör på plats.

- Regissörerna är förtjusta när de får tala om sina filmer och slipper frågor om sitt privatliv, konstaterar Pekka Lanerva.

- Dessutom gillar de den avslappnade stämningen och det faktum att

tember. Stort lyfter Pekka Lanerva fram öppningsfilmen *Call me by your name* som har finländsk biopremiär först i januari. Avslutningsfilm den 24 september är **Ruben Östlunds** Cannesvinnare *The Square*.

Under tio dagar visas 170 långfilmer och 200 kortfilmer. Och bland festivalens internationella gäster finns den danske skådespelaren **Pilou Asbæk**, känd från tv-serierna *Borgen* och *Game of Thrones*. Asbæk belönas med festivalpriset Nordic Flair.

ANNIKA HÄLLSTEN

029 080 1331, annika.hallsten@ksf-media.fi

30 GYLLENE ÅR. Filmfestivalen Kärlek & Anarki fortsätter envetet att presentera filmer som passar alla cineaster. Pekka Lanerva är festivalens konstnärlige chef. FOTO: CATA PORTIN

KÄNSLIG, SPÄNNANDE. Mördarens apa är en känslig och spännande pjäs om rättvisa och känslor. På bilden Ylva Edlund som apan, Kristian Thulesius som chef och den skönsjungande Ana Molina som görs av Daniela Fogelholm. Frank Skog gör många roller, här ses han som Luigi Fidardo. FOTO: TANI SIMBERG

Apa med många strängar

TEATER

● **Jacob Wegelius:**

Mördarens apa

Dramatisering och regi: Arn-Henrik Blomqvist. Scenografi och dräkter: Mimmi Resman. Maskdesign: Tuija Luukkainen. Musik, ljud- och ljusdesign, video: Jukka Hannukainen. På scenen: Ylva Edlund, Kristian Thulesius, Anders Sundström, Mika Fagerudd, Frank Skog, Daniela Fogelholm, Paul Olin. Åldersrekommendation: 7-13 år. Speltid: ca 2 timmar. Urpremiär på Unga Teatern i Lillklobb 9.9.

Ylva Edlund gör en fantastisk gorilla, mänskligare än alla människor, i Unga Teaterns berättelse om öppenhet, lojalitet, sanning och rättvisa, men också om känslor och hur vi hanterar dem.

Unga Teaterns *Mördarens apa* baserar sig på en diger ungdomsroman av **Jacob Wegelius**. Pjäsen har haft urpremiär i dramaturgi och regi av **Arn-Henrik Blomqvist**. Det är en berättelse om öppenhet, lojalitet, sanning och rättvisa, men också om känslor och hur vi hanterar dem.

Handlingen utspelar sig i Lissabon och Indien. Apan Sally Jones (**Ylva Edlund**) arbetar som maskinist

för sjömannen Henry Koskela (**Kristian Thulesius**). En man försvinner och Koskela anklagas för mord. Sally Jones är övertygad om att hennes chef sitter oskyldigt dömd och ger sig ut på ett vindlande äventyr för att återställa rättvisan.

Ylva Edlund gör en fantastisk gorilla, mänskligare än alla människor. Sally Jones har förmågor som få, hon kan räkna, läsa och skriva, spela schack, sköta fartygets maskiner och reparera musikinstrument. Så gör hon också karriär och avancerar från maskinist till kammaradjutant hos Maharadjan av Bhopur (**Mika Fagerudd**).

Ett annat slags framsteg i pjäsen

på sin lyra

IMPULS

PETER LOEWE

"Tadz återu

● Det är faktiskt e på en filmfestival på vad som hände do, i dag en bedag taxibåt från de lyx

Historien har li farlig period. Då b mer vi aldrig glöm Och i år provade N skaka och bäva. O USA, utan även i I i extremt äskväde

Är det då försva dag och se film? S djupt skyldig över arbetssemester br

● Jag umgås i mö bättre för varje år tan helt tyst roll or varon. Maken han hon gör sig av me 70, helt ogenerad besked att hennes Roms tunnelbana på nytt? Rampling

99
bara bli

Det kunde lika mand, som vi sett nags "Three billb gantisk. Hon hyr r att anmäla den lok ligt gärningsmann Ett rättsdrama som överraskande vän

● Underbart surre ma "The Shape of (Sally Hawkins) på som USA:s säkerh under tidigt 60-tal